اقدامات بانک مرکزی برای کنترل بازار ارز ادامه دارد

رئیس کل بانک مرکزی گفت: اقدامات آغازشده در حوزه‌های ارزی، پولی و نظارتی نه‌فقط ادامه خواهد یافت، بلکه متناسب با شرایط اقتصادی و تحولات بازار، با جدیت بیشتری پیگیری و تقویت خواهد شد. عبدالناصر همتی با اشاره به تحولات اخیر اقتصادی و نوسانات بازار ارز گفت: ثبات اقتصادی و کنترل تورم نیازمند مجموعه‌ای از اقدامات هماهنگ و مستمر است. در هفته‌های اخیر، برنامه‌هایی را در حوزه‌های ارزی، پولی و نظارتی دنبال کرده‌ایم که هدف مشترک آنها کاهش نااطمینانی، مدیریت انتظارات تورمی و کمک به ثبات بازارها، به‌ویژه بازار ارز، بوده است. رئیس کل بانک مرکزی افزود: تحولات نرخ ارز را نمی‌توان جدا از شرایط عمومی اقتصاد و روند قیمت‌ها تحلیل کرد. مدیریت تأمین و عرضه ارز، کنترل رشد نقدینگی، تقویت انضباط پولی و نظارت مؤثر بر شبکه بانکی باید در کنار یکدیگر پیش روند. معتقدیم پیگیری هم‌زمان این سیاست‌ها می‌تواند به کاهش نوسانات ارزی و مهار کردن فشارهای تورمی کمک کند. بر اساس اعلام بانک مرکزی، همتی با اشاره به عقب‌نشینی نرخ ارز از سطوح بالای روزهای گذشته تأکید کرد: برای ما آنچه اهمیت دارد، صرفاً نوسانات کوتاه‌مدت قیمت‌ها نیست، بلکه تقویت ثبات در اقتصاد و جلوگیری از شکل‌گیری موج‌های جدید بی‌ثباتی است.

تورم مهرماه اعلام شد

بانک مرکزی تورم نقطه‌به‌نقطه مناطق شهری را ۸۳.۵ درصد اعلام کرده و هم‌زمان مرکز آمار نرخ تورم مصرف‌کننده را ۷۶.۸ درصد گزارش داده است. تازه‌ترین داده‌های آماری از ادامه تورم بالا در اقتصاد حکایت دارد؛ به‌طوری که مرکز آمار ایران نرخ تورم مصرف‌کننده در مهرماه ۱۴۰۵ را ۷۶.۸ درصد و بانک مرکزی تورم نقطه‌به‌نقطه مناطق شهری را ۸۳.۵ درصد اعلام کرده است. بر اساس اطلاعات منتشرشده در درگاه ملی مرکز آمار، نرخ تورم مصرف‌کننده در مهرماه امسال به ۷۶.۸ درصد رسیده است. همچنین نرخ تورم تولیدکننده در این ماه ۶۶.۷ درصد ثبت شده است. از سوی دیگر، گزارش بانک مرکزی از شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری ایران نشان می‌دهد این شاخص در مهرماه ۱۴۰۵ به عدد ۸۳۶.۸ رسیده که نسبت به ماه قبل ۴.۶ درصد افزایش داشته است. بر اساس این گزارش، تورم نقطه‌به‌نقطه شاخص کل که در ماه‌های گذشته روندی افزایشی داشت، در شهریور و مهرماه با کاهش همراه شد و به ترتیب به ۸۳.۸ و ۸۳.۵ درصد رسید. همچنین تورم ماهانه که در فروردین و اردیبهشت امسال به ترتیب ۷ و ۸.۵ درصد بود، در خرداد به ۷.۴ درصد و در تیرماه به ۳.۶ درصد کاهش یافت. این شاخص در مرداد، شهریور و مهرماه نیز به ترتیب ۳.۷، ۳.۹ و ۴.۶ درصد ثبت شد.

اخبار کوتاه

معاون بانک مرکزی:

بخشی از ناترازی‌ها ناشی از مشکلات اقتصادی است

معاون بانک مرکزی با بیان اینکه بخشی از ناترازی‌های شبکه بانکی ریشه در مشکلات و ناترازی‌های سایر بخش‌های اقتصاد دارد، گفت: نمی‌توان همه مشکلات اقتصادی را به شبکه بانکی نسبت داد و فشارهایی را که در شرایط خاص از جمله جنگ، به بانک‌ها تحمیل شده نادیده گرفت؛ البته این مسائل نباید بهانه‌ای برای کم‌کاری در استقرار حاکمیت شرکتی و انضباط مالی در بانک‌ها باشد.

وحید ماجد در همایش ملی حاکمیت شرکتی با اشاره به اهمیت کیفیت تخصیص منابع و حکمرانی شرکتی در رشد پایدار اقتصادی اظهار کرد: رشد اقتصادی و ارتقای رفاه عمومی صرفاً به حجم منابع در دسترس وابسته نیست، بلکه کیفیت تصمیم‌گیری، کارایی تخصیص منابع و اثربخشی نهادها نیز در این زمینه اهمیت اساسی دارد. وی افزود: در شرایطی که اقتصاد با فشارها و نااطمینانی‌های مختلف مواجه است، ارتقای حکمرانی اقتصادی و استفاده بهتر از ظرفیت‌های داخلی و بخش خصوصی اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. همچنین باید وابستگی به درآمدهای نفتی کاهش یابد و ظرفیت‌هایی که تاکنون کمتر مورد توجه قرار گرفته‌اند، فعال شوند. ماجد با اشاره به ضرورت اصلاح حکمرانی شرکتی در بنگاه‌های اقتصادی، به‌ویژه شرکت‌های عمومی و دولتی، گفت: بیشترین نیاز به اصلاح در این حوزه در بنگاه‌های عمومی و شرکت‌های دولتی احساس می‌شود. در این زمینه تجربه‌های جهانی قابل استفاده‌ای وجود دارد و ضرورتی ندارد که از ابتدا همه مسیرها را دوباره طی کنیم.

معاون سیاست‌گذاری پولی بانک مرکزی ادامه داد: هر جا بخش خصوصی توانایی و امکان فعالیت دارد، دولت باید از تصدی‌گری فاصله بگیرد. واگذاری فعالیت‌ها و حتی کنار گذاشتن برخی فعالیت‌های غیرضروری دولت می‌تواند به ارتقای کارایی و بهبود حکمرانی شرکتی کمک کند.

وی در ادامه با دفاع از نقش شبکه بانکی در پشتیبانی از تولید اظهار کرد: در برخی ارزیابی‌ها، ناترازی بانک‌ها یکی از دلایل اصلی مشکلات اقتصادی معرفی می‌شود، در حالی که بخشی از ریشه این مشکلات به ضعف حکمرانی در سایر بخش‌ها و ناترازی‌هایی بازمی‌گردد که از بخش‌های دیگر اقتصاد به شبکه بانکی منتقل می‌شود.

▪ نقش بانک‌ها در تداوم فعالیت‌های اقتصادی در شرایط جنگی

ماجد با اشاره به شرایط جنگ و فشارهایی که به بخش‌های مختلف اقتصاد وارد شد، گفت: در جریان جنگ، بسیاری از واحدهای اقتصادی آسیب دیدند و در بازدید از عسلویه نیز وضعیت برخی واحدهای آسیب‌دیده بسیار تأثرآور بود. شبکه بانکی نیز در این شرایط با حملات و جنگ سایبری مواجه شد، اما با وجود این فشارها برای حفظ تداوم نظام پرداخت و چرخش فعالیت‌های اقتصادی در میدان حضور داشت.

وی افزود: برای حمایت از بخش تولید، اقداماتی مانند استمهال تسهیلات، تعویق پرداخت مالیات و تسهیل یا به تعویق انداختن برخی الزامات و مقررات در نظر گرفته شد. همچنین در مصوبات شورای عالی امنیت ملی، حمایت‌هایی از خانوارها و بخش‌های اقتصادی در زمینه مالیات، تسهیلات، چک‌های برگشتی و بدهی‌های غیرجاری پیش‌بینی شد؛ اما پرسش این است که برای خود شبکه بانکی و فشارهایی که در این دوره متحمل شد، چه حمایت‌ها و فرصت‌هایی در نظر گرفته شده است؟

معاون سیاست‌گذاری پولی بانک مرکزی با اشاره به نقش بانک‌ها در تداوم فعالیت‌های اقتصادی در شرایط جنگی تصریح کرد: شبکه بانکی برای حفظ نظام پرداخت و استمرار گردش اقتصاد تلاش کرد و در این مسیر حتی تلفات و شهدا نیز داشت، اما برخلاف برخی بخش‌های اقتصادی، فرصت و مهلت مشابهی برای جبران فشارهای وارد شده به بانک‌ها در نظر گرفته نشد و این شبکه همچنان باید به تأمین مالی اقتصاد ادامه دهد.

▪ صرفاً مقصر دانستن بانک‌ها در بروز مشکلات اقتصادی، منصفانه نیست

وی تأکید کرد: بخشی از ناترازی‌های بانک‌ها، خواسته یا ناخواسته، در نتیجه همین شرایط و سیاست‌هایی ایجاد شده که فشار آن‌ها به شبکه بانکی منتقل شده است؛ بنابراین، صرفاً مقصر دانستن بانک‌ها در بروز مشکلات اقتصادی، منصفانه نیست.

ماجد در عین حال خاطرنشان کرد: طرح این مسائل به معنای نادیده گرفتن مسئولیت بانک‌ها نیست و شرایط دشوار اقتصادی و فشارهای وارد شده نیز نباید بهانه‌ای برای کم‌کاری در استقرار حاکمیت شرکتی، رعایت انضباط پولی و مالی و اصلاح ساختارهای داخلی بانک‌ها باشد.

▪ ضرورت اصلاح حکمرانی شرکتی برای بهبود عملکرد نظام اقتصادی

وی با بیان اینکه حاکمیت شرکتی صرفاً به معنای ایجاد ساختارهای اداری یا رعایت الزامات شکلی نیست، گفت: حاکمیت شرکتی چارچوبی برای توزیع صحیح اختیارات، تفکیک مسئولیت‌ها، پاسخگویی، مدیریت تعارض منافع و کنترل ریسک است و کمک می‌کند تصمیم‌های بنگاه در راستای منافع بلندمدت آن اتخاذ شود. معاون سیاست‌گذاری بانک مرکزی اظهار کرد: استقرار صحیح حاکمیت شرکتی می‌تواند عملکرد بنگاه‌ها و بانک‌ها را بهبود دهد و زمینه تصمیم‌گیری دقیق‌تر، افزایش شفافیت و ارتقای پاسخگویی را فراهم کند. از این رو، اصلاح حکمرانی شرکتی باید به‌عنوان یکی از الزامات بهبود عملکرد نظام اقتصادی مورد توجه قرار گیرد.

وزیر اقتصاد خبرداد:

اختصاص بسته حمایتی برای مناطق متأثر از جنگ جنوب

وزیر امور اقتصادی و دارایی از تسهیلات و حمایت‌های پیش‌بینی‌شده در حوزه تجارت و گمرک، بخشودگی‌ها و تسهیلات مالیاتی، تأمین اجتماعی و حمایت‌های نظام بانکی برای مناطق متأثر از جنگ جنوب خبر داد.

سیدعلی مدنی‌زاده در آیین افتتاح پروژه‌های جزیره کیش، با اشاره به شرایط دشوار جنگی و آسیب‌های اقتصادی واردشده به مناطق جنوبی کشور در ماه‌های گذشته اظهار کرد: با وجود شرایط جنگی، تلاش برای ارتقای عملکرد مناطق آزاد متوقف نشده و اقدامات اجرایی و توسعه‌ای همچنان ادامه دارد.

وی با اشاره به مصوبات هیئت وزیران برای حمایت از استان‌های جنوبی، از تسهیلات و حمایت‌های پیش‌بینی‌شده در حوزه تجارت و گمرک، بخشودگی‌ها و تسهیلات مالیاتی، تأمین اجتماعی و حمایت‌های نظام بانکی خبر داد و افزود: مجوز انتقال بار مسافر تا سقف سه هزار دلار نیز از جمله اقداماتی است که می‌تواند بخشی از آسیب‌های واردشده به فضای کسب‌وکار مناطق آزاد را جبران کند. وزیر اقتصاد با تشریح طرح بازآفرینی مناطق آزاد کشور گفت: این طرح با هدف تعیین مأموریت‌های مشخص برای هر منطقه و بر اساس جغرافیا و مزیت‌های رقابتی آن‌ها آغاز شده است تا مناطق آزاد به‌جای ورود به فعالیت‌های مشابه، در قالب یک منظومه اقتصادی منسجم، نقش مکمل یکدیگر را در توسعه کشور ایفا کنند. مدنی‌زاده افزود: در این رویکرد، نوع سرمایه‌گذاری‌ها، خدمات مورد انتظار از هر منطقه و حتی انتخاب مدیران نیز متناسب با مأموریت و ویژگی‌های تخصصی هر منطقه تعریف خواهد شد. این برنامه در نخستین جلسه شورای عالی مناطق آزاد ارائه می‌شود و پس از تصویب شورا، مبنای عمل مناطق قرار خواهد گرفت.

وی با اشاره به مأموریت تعریف‌شده برای منطقه آزاد کیش، نوآوری، فناوری، اقتصاد دیجیتال و فناوری‌های نوین مالی را از محورهای اصلی فعالیت این منطقه عنوان کرد و گفت: ایجاد منطقه آزاد مالی و شکل‌گیری یک مرکز مالی با بهره‌گیری از تجربه مناطق مشابه در کشورهای حاشیه خلیج فارس و سایر نقاط جهان، از برنامه‌هایی است که در کیش دنبال می‌شود. وزیر اقتصاد همچنین ساماندهی نظام مالیاتی مناطق آزاد را از موضوعات مهم پیش‌رو دانست و با اشاره به پایان دوره معافیت‌های مالیاتی ۲۰ساله پیش‌بینی‌شده در قانون مناطق آزاد، از پیگیری اصلاح و ساماندهی این موضوع خبر داد. به گفته وی، یکی از محورهای این ساماندهی، بازگشت منابع حاصل به خود مناطق آزاد برای توسعه زیرساخت‌ها، ارتقای خدمات عمومی و تقویت ظرفیت‌های سرمایه‌گذاری خواهد بود.

به گزارش ایسنا به نقل از روابط عمومی سازمان منطقه آزاد کیش در روز سه‌شنبه ۱۹ آبان، مدنی‌زاده در بخش دیگری از سخنان خود، اجرای ماده ۶۵ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور و استقرار مدیریت یکپارچه در مناطق آزاد را از الزامات تحقق مأموریت‌های این مناطق دانست و تأکید کرد: تجربه‌های بین‌المللی نشان می‌دهد مدیریت یکپارچه می‌تواند مناطق آزاد را به پیشران توسعه اقتصادی کشور و الگویی برای سایر بخش‌ها تبدیل کند.

کارشناس اقتصادی:

استقرار حاکمیت شرکتی به بهبود عملکرد اقتصادی کمک می‌کند

کارشناس اقتصادی گفت: هدف نهایی از استقرار حاکمیت شرکتی، افزایش بهره‌وری، توسعه تولید و بهبود عملکرد اقتصادی است و همه ما خواهان رشد اقتصادی کشور هستیم.

حسین عبده تبریزی در همایش ملی حکمرانی شرکتی اظهار داشت: اقتصاد ایران در دوره هایی نتوانسته رشدهای تجربه‌شده در برخی مقاطع تاریخی را به‌صورت پایدار ادامه دهد که در این زمینه حاکمیت شرکتی امری ضروری است.

وی ادامه داد: اصول حاکمیت شرکتی زمانی می‌تواند به بهبود عملکرد شرکت‌ها منجر شود که در بستر یک چارچوب نهادی مناسب و نظام حکمرانی کارآمد اجرا شود؛ در غیر این صورت، تلاش شرکت‌ها برای اصلاح ساختار مدیریتی و افزایش بهره‌وری با موانع جدی مواجه خواهد شد.

عبده تبریزی اضافه کرد: اگرچه مباحث حاکمیت شرکتی در ادبیات اقتصادی و مدیریتی جهان سابقه دارد، اما این موضوع در شرکت‌های ایرانی، به‌ویژه بخش خصوصی، هنوز به معنای واقعی نهادینه نشده است. یکی از دلایل این مسئله را می‌توان نوپا بودن این مباحث و فراهم نبودن الزامات نهادی و اجرایی آن در ساختار شرکت‌های کشور دانست.

این کارشناس اقتصادی با اشاره به تجربه رشد اقتصادی ایران در دهه‌های گذشته تصریح کرد: پرسش اساسی این است که چرا رشدهای اقتصادی بالای تجربه‌شده در دهه ۴۰ و همچنین برخی مقاطع دهه ۸۰ استمرار پیدا نکردند؟ چه عواملی موجب شد سیاست‌ها و ساختارهایی که به رشد اقتصادی منجر شده بود، تغییر کند و مسیر رشد متوقف شود؟

عبده تبریزی ادامه داد: مسئله امروز اقتصاد ایران تنها کمبود ظرفیت‌ها و توانمندی‌ها نیست. کشور از نیروی انسانی جوان، زنان توانمند، سرمایه‌های علمی و ظرفیت‌های قابل توجه در حوزه‌های مختلف برخوردار است؛ با این حال، این ظرفیت‌ها نتوانسته‌اند به رشد اقتصادی پایدار تبدیل شوند. این موضوع نشان می‌دهد که باید ریشه مشکلات را در ساختار حکمرانی و ترتیبات نهادی کشور نیز جست‌وجو کرد.

وی گفت: به‌جای آنکه همه بخش‌های کشور بر سر اهداف مشترک به توافق برسند و برای تحقق آنها حرکت کنند، بخش زیادی از انرژی صرف برجسته کردن اختلاف‌ها و تفاوت‌ها می‌شود. در حالی که تکثر و تنوع اجتماعی می‌تواند یکی از نقاط قوت کشور باشد.

این کارشناس اقتصادی با اشاره به تعدد نهادهای تنظیم‌گر و ناظر و تفاوت اهداف آنها خاطرنشان کرد: اصول حاکمیت شرکتی که در متون علمی و تجربیات بین‌المللی مطرح می‌شوند، در چارچوب یک نظام نهادی مشخص و باثبات معنا پیدا می‌کنند. اگر چنین چارچوبی وجود نداشته باشد، حتی بهترین تلاش‌ها برای اصلاح مدیریت شرکت‌ها نیز با محدودیت روبه‌رو خواهد شد.

عبده تبریزی تأکید کرد: یک مدیر بخش خصوصی در ایران برای انجام یک فعالیت اقتصادی عادی، گاهی ناچار است موانع و پیچیدگی‌های متعددی را پشت سر بگذارد؛ در حالی که در یک محیط اقتصادی مناسب، همین فعالیت‌ها با سرعت و هزینه بسیار کمتری انجام می‌شود.

وی عنوان کرد: اصول حاکمیت شرکتی در شرایطی می‌توانند اثربخشی واقعی داشته باشند که حداقل‌های یک نظام حکمرانی متعارف برقرار باشد. شرایط اقتصادی ایران در سال‌های اخیر به وضعیتی متفاوت و به تعبیر خودمان به یک «نرمال جدید» تبدیل شده است؛ وضعیتی که در آن بنگاه‌ها با نااطمینانی، محدودیت‌ها و ریسک‌های متعدد مواجه‌اند.

این کارشناس اقتصادی خاطر نشان کرد: برای تحقق اهداف حاکمیت شرکتی، نباید تنها به انتقال اصول و الگوهای مطرح در کتاب‌های درسی و تجربیات بین‌المللی اکتفا کرد؛ بلکه پیش از هر چیز باید بستر نهادی و نظام حکمرانی کشور اصلاح شود تا شرکت‌ها بتوانند در محیطی باثبات، شفاف و قابل پیش‌بینی فعالیت کنند.

بدهی ۴ میلیارد یورویی واردات، وظیفه بانک مرکزی یا دولت؟

با گذشت نزدیک به ۲۰ ماه از بلاتکلیفی مطالبات واردکنندگان کالاهای اساسی، رقم بدهی دولت به این بخش به بیش از چهار میلیارد یورو رسیده است؛ موضوعی که به محل اختلاف سر مسئولیت تامین منابع تبدیل شده است. در حالی که بانک مرکزی پرداخت این مطالبات را تعهد دولت می‌داند، بخش خصوصی از قفل شدن سرمایه در گردش خود و دشوارتر شدن تامین محموله‌های جدید خبر می‌دهد. تامین ارز کالاهای اساسی، دارو و تجهیزات پزشکی از مهم‌ترین مصارف ارزی کشور است؛ حوزه‌هایی که هرگونه اختلال در پرداخت ارز آنها می‌تواند به طور مستقیم بر امنیت غذایی، سلامت عمومی و ثبات بازار اثر بگذارد. با این حال، در ماه‌های گذشته موضوع مطالبات پرداخت نشده واردکنندگان کالاهای اساسی به یکی از چالش‌های مهم میان دولت، بانک مرکزی و فعالان بخش خصوصی تبدیل شده است. بررسی اظهارات و مواضع اخیر مسئولان نشان می‌دهد اختلاف اصلی اکنون نه بر سر اصل وجود مطالبات، بلکه بر سر چگونگی تأمین منابع و مسئولیت پرداخت آن است.

▪ ۴.۰۷ میلیارد یورو؛ مطالباتی که از دی ۱۴۰۳ باقی مانده است

بر اساس اطلاعات منتشرشده درباره این موضوع، رقم مطالبات واردکنندگان کالاهای اساسی از دولت حدود چهار میلیارد و ۷۰ میلیون یورو است. این مطالبات به واردات کالاهایی مانند نهاده های دامی، روغن، برنج و سایر اقلام اساسی مربوط می شود. طبق گزارش‌های منتشرشده، بیش از ۷۵۰ شرکت کوچک و بزرگ در این پرونده طلبکار هستند و بخشی از مطالبات آنها از دی ماه ۱۴۰۳ تا کنون پرداخت نشده است. در نتیجه، تاخیر در تسویه این مبالغ در برخی موارد به حدود ۲۰ ماه رسیده است. ریشه این مطالبات به سازوکار سابق تامین ارز ترجیحی بازمی گردد. در این روش واردکنندگان کالا را وارد کشور می کردند و دولت متعهد بود ارز مورد نیاز آنها را با نرخ ترجیحی ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومان تأمین کند. در واقع واردکننده ابتدا کالا را تهیه و وارد می کرد و دریافت ارز در مراحل بعدی انجام می‌شد.

با طولانی شدن روند تأمین ارز، واردکنندگان با وضعیتی مواجه شدند که در آن کالاهای خود را وارد کرده و به بازار عرضه کرده‌اند اما هنوز نتوانسته‌اند منابع مالی مربوط به واردات را دریافت کنند. این موضوع صرفا یک مطالبه حسابداری نیست؛ چراکه سرمایه‌ای که باید برای واردات محموله‌های بعدی استفاده شود نزد دولت باقی مانده و فشار مضاعفی بر نقدینگی شرکت‌های واردکننده وارد کرده است. مهم‌ترین موضع رسمی در این موضوع را عبدالناصر همتی، رئیس کل بانک مرکزی، در پاسخ به مطالبات تشکل‌های واردکننده و همچنین نامه غلامرضا تاجگردون، رئیس کمیسیون برنامه و بودجه مجلس، تشریح کرده است. بانک مرکزی در چهارم آبان ماه اعلام کرد که تامین ارز ترجیحی برای تسویه مطالبات واردکنندگان مستلزم اختصاص منابع ارزی از سوی دولت است و تا پیش از تامین این منابع، امکان ایفای تعهدات از محل منابع بانک مرکزی وجود ندارد. استدلال بانک مرکزی این است که در سازوکار قبلی، دولت منابع ارزی را در اختیار بانک مرکزی قرار می‌داد و بانک مرکزی پس از فروش ارز به واردکنندگان، معادل ریالی آن را به حساب دولت واریز می کرد. بنابراین، تعهد تامین ارز ترجیحی بر عهده دولت بوده و نباید این مطالبات به عنوان بدهی بانک مرکزی به واردکنندگان تلقی شود.

▪ دستور پزشکیان و ورود معاون اول برای تسریع تسویه

پرونده مطالبات واردکنندگان پیش از این نیز در سطح دولت پیگیری شده بود. مسعود پزشکیان، رئیس جمهور، در ۲۲ تیرماه امسال دستور داد با هدف حمایت از امنیت غذایی کشور، ۵۰ درصد مطالبات واردکنندگان کالاهای اساسی بازپرداخت شود. با این حال، به گزارش‌های منتشرشده، با گذشت حدود ۱۰۰ روز از این دستور، پرداخت مطالبات همچنان با تاخیر مواجه بود و موضوع به سطح پیگیری‌های بالاتر دولت و سران قوا رسید.

در دوم آبان ماه اعلام شد که راهکارهای مختلفی برای تسویه این بدهی، از جمله استفاده از منابع صندوق توسعه ملی، تمدید تسهیلات ارزی و ریالی و پرداخت سود و جرایم بانکی شرکت‌های طلبکار، در حال بررسی است. همچنین محمدرضا عارف، معاون اول رئیس جمهور، در نهم آبان ماه با ارسال نامه‌ای بر ضرورت تسریع در پرداخت مطالبات ۴۰۷ میلیارد یورویی تاکید کرد. این تحولات نشان می‌دهد دولت نیز با وجود اختلاف نظر درباره سازوکار تامین منابع، اصل ضرورت تعیین تکلیف مطالبات را پذیرفته است.

▪ اعتراض بخش خصوصی؛ سرمایه در گردش واردکنندگان قفل شده است

در سوی دیگر این پرونده، تشکل‌های بخش خصوصی نیز نسبت به طولانی شدن روند تسویه مطالبات اعتراض دارند. حدود ۱۰ تشکل فعال در حوزه واردات کالاهای اساسی در نامه‌ای به رئیس کل بانک مرکزی، خواستار تعیین تکلیف مطالبات خود شده‌اند. محمدرضا کلامی – نماینده تشکل‌های تامین کننده کالاهای اساسی – نیز با انتقاد از بلاتکلیفی نزدیک به ۱۹ ماهه مطالبات واردکنندگان، تاکید کرده است که این مبالغ در واقع سرمایه در گردش تجار است که باید در موعد مقرر به آنها بازگردانده می‌شد. از نگاه فعالان این بخش، ادامه این وضعیت نه تنها توان مالی شرکت‌ها برای تامین محموله‌های بعدی را کاهش می‌دهد، بلکه آنها را در بازپرداخت تسهیلات بانکی و ایفای تعهدات مالی نیز با مشکل مواجه می‌کند. به همین دلیل، بخش خصوصی خواستار تعیین تکلیف فوری مطالبات و مشخص شدن زمان بندی پرداخت آنهاست.

▪ افزایش ۲۵ درصدی تأمین ارز دارو و تجهیزات پزشکی

در کنار مطالبات واردکنندگان کالاهای اساسی، تامین ارز دارو و تجهیزات پزشکی نیز یکی دیگر از موضوعات مهم در سیاست ارزی کشور است؛ با این تفاوت که بانک مرکزی درباره این بخش از افزایش تأمین ارز و پیش بینی منابع مورد نیاز تا پایان سال خبر داده است. بر اساس اعلام بانک مرکزی، تخصیص ارز برای دارو و تجهیزات پزشکی تا ۱۷ آبان سال جاری به چهار میلیارد و ۲۳۵ میلیون دلار رسید. در حالیکه این رقم در مدت مشابه سال گذشته سه میلیارد و ۲۹۰ میلیون دلار بوده که حاکی از رشد ۲۵ درصدی است.

همچنین طبق همین اعلام، مجموع ارز اختصاص یافته به این حوزه در سال گذشته حدود ۴.۷ میلیارد دلار بوده و بانک مرکزی اعلام کرده است که برای تامین ارز دارو و تجهیزات پزشکی تا پایان سال جاری نگرانی وجود ندارد و پیش‌بینی‌های لازم انجام شده است. بانک مرکزی همچنین تاکید کرده است که فرآیند تخصیص ارز دارو و تجهیزات پزشکی به‌صورت سیستمی انجام می‌شود و اولویت بندی ثبت سفارش‌ها بر عهده وزارت بهداشت است. به این ترتیب، وزارت بهداشت و سازمان غذا و دارو نیازهای ارزی این حوزه را مشخص می کنند و بانک مرکزی در چارچوب منابع و ضوابط ارزی، تامین ارز را دنبال می کند.

از دیگر اقدامات بانک مرکزی برای تسهیل واردات اقلام سلامت‌محور، استفاده از ابزارهای مالی مانند اوراق گام است. بر اساس بخشنامه ابلاغ شده در مرداد ماه، شرکت‌های واردکننده دارو و تجهیزات پزشکی با تایید وزارت بهداشت می‌توانند از اوراق گام برای خرید مدت دار ارز استفاده کنند. این سازوکار با هدف تامین سرمایه در گردش واردکنندگان و کاهش فشار نقدینگی بر شرکت‌های فعال در این حوزه طراحی شده است.

▪ پرداخت ۱۵۰ همت تسهیلات به شرکت‌های دارویی

در طرح دیگر، بانک مرکزی در مسیر حمایت از صنایع دارویی و تجهیزات پزشکی علاوه بر اتخاذ مجموعه‌ای از تدابیر ارزی و در تعامل نزدیک با وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، حمایت از شرکت های دارویی و تقویت پایداری زنجیره تأمین دارو را همانند سالیان گذشته در حوزه تسهیلات ریالی نیز در دستور کار خود قرار داده است و در راستای صیانت از امنیت دارویی کشور، افزایش ظرفیت اعتباری و تسهیل دسترسی شرکت های مشمول را از طریق بانک‌های عامل به اجرا گذاشته است. باتوجه به تصمیمات بانک مرکزی، مقرر شد مبلغ ۱۵۰۰ هزار میلیارد ریال تسهیلات ریالی برای پرداخت به شرکت‌های معرفی شده از سوی سازمان غذا و دارو در چارچوب ضوابط و مقررات از محل منابع داخلی بانک‌های عامل منتخب اختصاص یابد.